

Vladimír Hendrych, Archeologické výzkumy středověkých sladoven v Čechách Oponentský posudek bakalářské práce

Téma archeologických dokladů pivovarnictví nepatří v našem prostředí k příliš frekventovaným a dosud se nedočkalo souborné pozornosti. Vl. Hendrych se problematiku ujal se značným přehledem a celkový výsledek lze hodnotit velmi kladně.

První partie práce je věnován historii produkce zlatavého moku od pravěku do středověku. Autor vychází z publikovaných studií, přičemž především pro období vrcholného středověku a novověku vykazuje velmi dobrou znalost příslušné sekundární literatury. Z hlediska archeologie jsou podstatné úvahy o míře specializace a objemu produkce, která přímo souvisela s budováním složitějších specializovaných zařízení. Následuje část technologická, v níž autor kvalifikovaně rekapituluje základní operační řetězec výroby piva, přičemž se přirozeně zaměřuje především na sladovnictví a zvýšenou pozornost věnuje podobě a vývoji technických staveb a zařízení.

Klíčovou partií práce je katalog dosavadních výzkumů středověkých a raně novověkých sladoven na našem území. Přestože počet lokalit je dosud stále velmi omezený (autor pracuje s deseti sladovnamy) pokrývají všechna sociální prostředí. Vyzdvihnout je třeba kritický přístup. Autor např. hypoteticky řadí ke sladovnam na základě otopného zařízení, které je podobné známým hvozdovým pecím i objekt ze Mstenic, který byl autorem výzkumu interpretován jako sušárna obilí. Tam, kde jsou k dispozici i paleobotanické rozbory, začleňuje je autor integrálně do výkladu (např. Jenišův Újezd, kde právě složení obilnin poněkud problematizuje výklad zkoumaného zařízení). Zatímco u většiny lokalit mohl autor vycházet pouze z publikovaných zpráv, v případě jednoho ze zařízení odkrytého v rámci rozsáhlého výzkumu na Nám. Republiky mu byla zpřístupněna primární dokumentace i příslušná část nálezového fondu. Zde Vl. Hendrych zde osvědčuje schopnost samostatné práce s archeologickým materiálem a jeho kritickou interpretaci. Zdejší archeologické doklady sladovnictví navíc konvenují se svědectvím písemných pramenů, které na přelomu 15. a 16. století dokládají ve zkoumaném domovním bloku pět sladovnických domů.

Poslední analytická kapitola je věnována situacím, kde sice nebyly identifikovány pozůstatky specializovaných staveb a zařízení, ale archeobotanické analýzy přinesly doklady přítomnosti většího množství naklíčeného obilí, které může indikovat provozování sladovnictví. Celou práci doplňuje instruktivní obrazový doprovod, pro větší přehlednost technologického procesu by možná neškodilo připojit některá z početných raně novověkých vyobrazení výroby piva.

Práce splňuje nároky kladené na bakalářskou práci a doporučuji ji ohodnotit známkou „výborně“.

23. 7. 2014

PhDr. Ivo Štefan, PhD.